

LES GRANDS NAVIGATEURS DU XVIIIe SIÈCLE

COLLECTION J. HETZEL

Smrt kapitána Jamese Cooka, kterého zabil domorodci na Havaji. Frontispis knihy *Les Grands Navigateurs du XVIIIe siècle*, 1879.

© Bianchetti/Leemage

se Britové ještě jednou pokusili překonat Beringovu úžinu, aby tak zdárně dokončili svou misi a završili dílo svého zesnulého velitele. Nicméně i tento jejich pokus skončil neúspěchem.

Nesmírný přínos

Odkaz Jamese Cooka na poli objevování je nesmírný. Třebaže tento mořeplavec nikdy neobjevil *Terra Australis Incognita*, tedy vlastně Antarktidu, objevil několik ostrovů, které v rámci své záslužné geografické práce i sám zmapoval. Pro budoucí objevitelské cesty tak získal mnoho cenných údajů. Například jako první Evropan zmapoval celý Nový Zéland, který objevil v roce 1769 během své první výpravy. Tento vzdělaný muž byl rovněž autorem prvních pozemních a námořních map a prvních přehledů flóry a fauny tichomořských ostrovů. Za svou slávu vděčí také svým lidským vlastnostem, neboť to byl odhodlaný, houževnatý, spravedlivý a loajální velitel. I ti nejvzdělanější myslitelé oceňovali přesnost jeho tvrzení i serióznost jeho nezaujatých antropologických pozorování, která byla na tehdejší dobu velmi vzácná. James Cook se rovněž přičinil o rozvoj námořních věd, jejichž zásluhou byl zdokonalen lodní chronometr umožňující přesně určovat zeměpisnou délku. Jako přesvědčený humanista se také zajímal o problematiku kurdějí. Experimentoval s recepty a na jídelníček námořníků zavedl kvašené zelí a citrony, čímž se této obávané nemoci, která do té doby decimovala posádky na dlouhých námořních plavbách, dokázal zbavit. James Cook je zkrátka nepochybně nejslavnějším mořeplavcem-objevitelem období osvícenství, a to právem, neboť on sám byl ztělesněním dokonalého objevitele, vždy připraveného odvážně a s jasnozřivostí čelit nebezpečí, aby mohl posunout hranice známého světa co nejdále a rozšířit pole poznání. Rovněž zapříčinil, že se západní svět zamiloval do Tichomoří, do tamějších ostrovů i národů na konci světa. Zanechal tak po sobě významné dědictví v oblasti navigace, etnografie, astronomie a přírodních věd. Tento odkaz žije dál, je stále platný a dodnes je předmětem diskusí. Je jakýmsi pomyslným otiskem velikána-objevitele, který nehledal zlato nebo poklady, ale prostě se „jenom“ chtěl dozvědět něco víc o našem světě.

LITERATURA A FILM

- James Cook: *Cesta kolem světa*. Praha 1982.
- Peter Aughton: *Endeavour: příběh první velkolepé námořní výpravy kapitána Cooka*. Praha 2006.
- Peter Aughton: *Na palubě Resolution: příběh druhé objevené námořní výpravy kapitána Cooka*. Praha 2007.
- Pierre Marc – Jindra Čapek: *Cesty kapitána Cooka*. Praha 1992.
- *Kapitán Cook a posedlost objevy*. Dokumentární minisérie, režie Wain Fimeri.